

Contra la pederàstia o contra l'Església?

Dg, 14/10/2018 per Jordi Llisterri...

[Laeto animo](#)

Ja em perdonaran perquè l'Església espanyola no la conec a fons però si una mica més l'Església catalana. Aquest diumenge el diari *El País* obre la [portada](#) i dedica diverses pàgines als casos d'abusos de menors entre el clergat espanyol. El treball periodístic [relata](#) que ha localitzat 33 condemnes de pederàstia a Espanya en els darrers 30 anys.

És ben legítim davant del que s'ha conegut (i reconegut) els darrers anys en les esglésies del món anglosaxó i més recentment de Xile, que ens preguntem si aquí no ha passat el mateix. Estem en un país amb una gran influència catòlica i simplement per una qüestió estadística no es pot descartar.

Aquesta pregunta l'he formulada diverses vegades els darrers anys. La resposta que sempre he trobat és que això no és Boston, ni [Spotlight](#). No hi ha número tolerable, però la memòria sobre casos que s'han conegut a Catalunya ratifica aquesta impressió i també dona xifres que es poden comptar amb els dits d'una o dues mans obrint la mirada a 30 o 40 anys enrere. Les dades de *El País* no ho desmenteixen. Poc més de 30 casos en 30 anys entre un col·lectiu que avui és de 18.000 capellans (tenint en compte que en 30 anys el nombre total de capellans no és una xifra fixa i que són molts més els qui han exercit durant aquest període).

Hi ha una explicació raonable per creure que aquí no ha passat el mateix que a Irlanda? D'entrada, no. Hi ha alguna cosa que expliqui que avui a Espanya hi ha milers de casos tapats que "encara" no ha sortit a la llum? Amb tot el que s'ha parlat d'aquest tema durant els darrers 15 anys, crec que no. No falta gent que els està buscant. Per tant, res ens permet negar rotundament la idea que Espanya o Catalunya sigui un fangar eclesiàstic, ni posar la mà al foc per altres, però més enllà de l'especulació no hi ha res que permeti afirmar-ho.

Com que la notícia no és que Espanya és Irlanda o Pittsburgh, el titular que ha de

donar El País és que “L’Església espanyola es nega a investigar la pederàstia” o que “L’Església espanyola silencia des de fa dècades els casos de pederàstia”. L'[editorial](#) parla d’“encobriment” i “obscurantisme” de l’Església. Bé.

Un exemple d’aquest encobriment és que no s’ha fet cap protocol específic que obligui als bisbes a denunciar davant la justícia civil qualsevol cas del que tinguin coneixement. Desconec el desplegament tota la [normativa canònica](#) vigent, però està clar que després de les nombroses directius i missatges que ha emès el Vaticà durant els darrers vint anys, avui cap bisbe pot ocultar a la justícia civil i eclesiàstica un abús del que en tingui notícia. I, si ho fa, sap que s’arrisca a ser destituït de manera fulminant. Sigui bisbe o cardenal.

La roba bruta no es renta a casa

Hi ha una frase molt popular que diu que “la roba bruta es renta a casa”. Això no només ho practicat l’Església, sinó qualsevol institució, administració pública o família durant segles. La història ens ha demostrat que aquesta actitud només agreuja el mal causat, i fa molt difícil la reparació i la prevenció per evitar nous casos. Els darrers anys hi ha hagut un canvi cultural en tots els àmbits en aquest sentit i la transparència és una bandera que s’està imposant a tots els nivells socials i institucionals, a vegades fins i tot a risc de vulnerar el dret a la privacitat o la presumpció d’innocència.

L’Església també ha fet aquesta evolució. De grat, o si volen per força, en el cas concret dels abusos a menors els pontificats de **Benet XVI** i de **Francesc** han marcat una clara inflexió. Això també ha passat a Catalunya. Per exemple, avui és molt important la política de [prevenció](#) en els centres escolars que depenen de l’Església i totes les activitats que impliquen a menors. Actituds o insinuacions que abans es deixaven passar ara són vigilades amb lupa. No és gaire diferent al que ha passat amb el llenguatge masclista. Hi lletres de cançons de no fa gaire anys que avui serien intolerables (recordeu com continuen les estrofes que vam ballar tots els que tenim una edat amb “*Yo para ser feliz quiero un camión...*”. En definitiva, la transparència ha servit perquè els nens estiguin més protegits que abans, però sobretot perquè han comportat un canvi de mentalitat.

Una prova d’això és el mateix informe de Pittsburgh. [Parla](#) de 300 sacerdots abusadors en 70 anys sense que ningú fes res o prou per aturar-ho. Però també detecta clarament una disminució dels casos a partir dels anys 90 i unes dades residuals a partir del 2000. No serà per les mesures que ha pres l’Església els darrers anys?

100% prevenció

Anem al més important. En parlar d’abusos a menors cal tenir sempre clar que una sola víctima ja és una tragèdia. És el mateix que passa amb la violència domèstica o amb els accidents de trànsit. Però el que fa que aquests dos drames siguin una tragèdia social és que les xifres son alarmants.

Un problema diferent és que bona part dels bisbats no donin dades o que a Espanya no s’hagi fet un estudi exhaustiu com en altres esglésies locals. És el que

denuncia *El País*. De fet, no fa una notícia, sinó una acusació. Però de no donar dades a un periodista a encobrir abusos hi ha un salt penal excessiu. Suposo que *El País* han demanat el mateix informe a les federacions esportives o al cos públic de docents. I que han comptat els darrers 30 anys quants monitors esportius o professors d'escola s'ha condemnat per abusos. Estaria molt bé.

També crec que estaria molt bé que l'Església fes aquest exercici. Desconec si és el que demanarà el papa Francesc en la pròxima reunió que ha convocat de forma extraordinària amb tots els presidents de les conferències episcopals del món. També caldria obligar a que totes les institucions eclesiàstiques que no ha han fet a que tinguessin protocols en aquest àmbit.

Però també crec que seria més encertat focalitzar-la en la protecció dels infants i en la prevenció. La tolerància zero és necessària, però inútil sinó va acompanyada de la prevenció 100%. I sobretot si la lluita contra aquest drama no es converteix en un tema social. Un exemple molt clar és que no fa tants anys una bufetada estava contemplada i aplaudida com a part del mètode en el sistema educatiu públic i privat. Si avui ens sembla intolerable i ja no es pega als nens a les escoles és perquè hi ha hagut un canvi de percepció social, no per aprovar quatre reglaments i fer dos informes.

Explicava **Xavier Melgarejo** que el secret de l'exitós sistema educatiu finlandès no estava en els recursos econòmics, en les legislacions o en els mètodes formatius. Estava en una cultura d'implicació total de la societat, i especialment de les famílies, en l'educació dels seus fills. La implicació de tots -no posar el dit a l'ull de l'altre- és la única manera de solucionar plagues com la dels abusos a menors. I totes les dades expliquen que la xacra dels abusos està estesa en moltes capes de la societat i, el que és més repugnant, especialment en l'àmbit familiar.

En el tema dels abusos tinc seriosos dubtes de quan estem parlant de prevenir i protegir als menors, i de quan estem parlant de carregar contra determinades institucions.